

Huvudman

Adventum Specialpedagogik AB
Organisationsnummer: 556387-6753
ulf.pettersson@humana.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Lanternan i Borlänge kommun

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Adventum Specialpedagogik AB en anmärkning avseende brister rörande betygssättning, plan mot kränkande behandling samt åtgärdsprogram. Adventum Specialpedagogik AB ska senast den 7 februari 2023 vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisning, åtgärder mot kränkande behandling, elevhälsa samt studie- och yrkesvägledning.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2022 inlett en tillsyn av grundskolan Lanternan i Borlänge kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Lanternan följer gällande bestämmelser om åtgärdsprogram, åtgärder mot kränkande behandling, undervisning, bedömning och betygssättning samt grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhållsan och rektorn samt lektionsobservationer den 21-22 september 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling, betygs kataloger för höstterminen 2021 och vårterminen 2022, åtgärdsprogram, förteckning över undervisande lärare på skolan samt beslut om anpassad studiegång. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Betygsättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har vid tillsynsbesöket granskat skolans betygs kataloger för höstterminen 2021 och vårterminen 2022. I samtliga ämnen och för alla elever signeras betygs katalogen av en legitimerad lärare. Betygen i musik, slöjd samt hem- och konsumentkunskap är i betygs katalogen signerade av en legitimerad lärare som inte ansvarar för undervisningen i dessa ämnen. De lärare som undervisar eleverna i musik, slöjd samt hem- och konsumentkunskap är inte legitimerade och har inte signerat betygen i betygs katalogen. Vid intervjun med rektorn framkommer att den legitimerade läraren som signerat betyget samt de undervisande lärarna som saknar lärarlegitimation sambedömer elevens kunskaper vid betygsättning.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Enligt skolförordningen ska beslut om betyg dokumenteras i en betygs katalog. Rektorn ansvarar för att betygs katalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen (2011:185)). Av Skolverkets föreskrifter om betygs katalog framgår att den eller de

som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med en egenhändig signatur. Vidare framgår att betygskatalogen ska innehålla namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg. (7 och 8 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Adventum Specialpedagogik AB:s verksamhet vid Lanternan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav på betygsättning. Av utredningen framgår att undervisande olegitimerade lärare tillsammans med en legitimerad lärare har fattat beslut om betyg i ämnena musik, slöjd samt hem- och konsumentkunskap. Enbart den legitimerade läraren, som inte undervisat eleverna i ämnet, har signerat betygen i betygskatalogen för skolans samtliga elever i musik, slöjd samt hem- och konsumentkunskap. Betygskatalogen saknar således signering av samtliga lärare som beslutat om betyg i dessa ämnen.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har granskat grundskolan Lanternans plan mot kränkande behandling. Planen består bland annat av en kartläggning, nulägesanalys och ansvarsfördelning för skolans arbete mot kränkande behandling. I planen anges vilka åtgärder mot kränkande behandling som planeras för läsåret. Vidare anges att uppföljning och utvärdering av planen sker i det systematiska kvalitetsarbetet. Av skolans kvalitetsredovisning framgår att föregående läsårs plan följts upp på en studiedag i augusti 2022. Någon redogörelse av hur föregående års planerade åtgärder har genomförts anges inte vare sig i kvalitetsredovisningen eller i planen mot kränkande behandling. Rektorn har efter Skolinspektionens tillsynsbesök sänt in ett protokoll från mötet där föregående års plan mot kränkande behandling följdes upp. Av protokollet framgår att föregående års åtgärder har följts upp under mötet.

Eleverna säger sig inte känna till att några elever varit delaktiga i framtagandet av årets plan mot kränkande behandling. Vid intervjun med elevhälsans personal framkommer att trygghetsfrågor kontinuerligt diskuteras i klassråden. I en skriftlig komplettering uppger rektorn att hänsyn tas till klassrådets synpunkter när rektorn upprättar planen mot kränkande behandling.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Enligt 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling ska en sådan plan som avses i 6 kap. 8 §

skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Visserligen uppger eleverna i intervju att de inte känner till att elever varit delaktiga i framtagandet av planen mot kränkande behandling. Av intervjuerna med representanter för elevhälsan och rektorn framkommer dock att eleverna genom klassråden medverkar i arbetet med planen mot kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer därför att verksamheten vid grundskolan Lanternan uppfyller författningarnas krav i denna del.

Av utredningen framgår att skolans plan mot kränkande behandling saknar en redogörelse av hur föregående års planerade åtgärder mot kränkande behandling har genomförts. Planen mot kränkande behandling är avsett att vara ett sammanhållet dokument som beskriver vilka åtgärder en skola planerar att vidta under det kommande året för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt hur föregående års åtgärder har genomförts. Det är således inte tillräckligt att en skola gör en uppföljning av planen och redovisar denna uppföljning i ett annat dokument. Mot bakgrund härav bedömer Skolinspektionen att verksamheten vid skolan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav avseende planen mot kränkande behandling.

Åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lanternan är en grundskola som enbart tar emot elever i behov av särskilt stöd. Av intervjuerna med personalen i elevhälsan framgår att samtliga elever på skolan ges särskilt stöd. Skolinspektionen har granskat samtliga 21 elevers åtgärdsprogram. Dessa innehåller uppgifter om den enskilda elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses samt när åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammen är alla underskrivna av rektorn och har en överklagandehänvisning.

Det framgår inte av något åtgärdsprogram att elevens vårdnadshavare fått möjlighet att medverka till utformningen av åtgärdsprogrammet. Elevhälsans representanter och rektorn har bekräftat att de inte systematiskt erbjuder vårdnadshavare möjlighet att delta vid utformningen av åtgärdsprogram. Av intervjuerna med elevhälsan och rektorn framgår att eleven ges möjlighet att medverka vid utformningen av åtgärdsprogrammet samt att skolans personal inhämtar uppgifter från bland annat socialtjänst, elevens boende om den är placerad på HVB-hem och den överlämnande skolan när åtgärdsprogram utarbetas.

Samtliga åtgärdsprogram saknar uppgift om vem som ska följa upp och utvärdera elevens stödinsatser. Vid intervju med representanter från elevhälsan och rektorn framkommer att det finns en utsedd person på skolan som har till uppgift att an-

svara för uppföljningen av elevernas åtgärdsprogram. Det framgår även av intervjuer och dokumentstudier att åtgärdsprogrammen utvärderas och omarbetas regelbundet.

Rättslig reglering

Vid skolenheter där utbildningen är begränsad till att avse elever som är i behov av särskilt stöd (resursskolor) gäller att varje elev vid resursskolan ska ges särskilt stöd (3 kap 7 § skollagen). Av förarbetena till skollagen framgår att rektorn i och med att samtliga elever vid en resursskola ska ges särskilt stöd inte behöver utreda elevens behov av särskilt stöd innan ett åtgärdsprogram upprättas. Vid upprättande av elevens åtgärdsprogram kan skolan istället utgå från den utredning som gjordes vid placeringen eller mottagandet av eleven vid resursskolan. (Prop. 2021/22:156, sid. 125-126)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av ett åtgärdsprogram ska elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Det ska även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid grundskolan Lanternan inte fullt ut lever upp till författningarnas krav på hur ett åtgärdsprogram ska utarbetas och utformas.

Hur åtgärdsprogrammet ska utarbetas

Av utredningen framgår att skolan inte alltid ger vårdnadshavare möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Enligt skollagen ska en grundskola erbjuda elevens vårdnadshavare möjlighet att delta vid utformningen av ett åtgärdsprogram. Det innebär en skyldighet för skolan att säkerställa att alla vårdnadshavare mottar ett sådant erbjudande även om det är rektorn som fattar det slutgiltiga beslutet om åtgärdsprogrammets innehåll.

I utredningen framkommer att skolan inhämtar information om eleven från vissa andra instanser exempelvis socialtjänst, överlämnande skola, HVB-hemspersonal och eleven själv när ett åtgärdsprogram utformas. Skolan baserar därmed inte beslutet om särskilt stöd enbart på skolans bild av elevens behov. Enligt förarbetena till skollagen är det dock av vikt att elevens vårdnadshavares syn på elevens skolsituation och förslag till tänkbara lösningar vägs in samt att vårdnadshavarens synpunkter och förslag beaktas när ett beslut om åtgärdsprogram fattas (2009/10:165 sid. 290-291). En skola måste därför erbjuda elevens vårdnadshavare möjlighet att medverka när åtgärdsprogrammet utformas.

Åtgärdsprogrammets utformning

Visserligen framkommer i utredningen att det finns en person inom skolans organisation som har ett uttalat ansvar för såväl att ett åtgärdsprogram upprättas som att det följs upp. Samtliga åtgärdsprogram som granskats saknar dock uppgift om vem som ansvarar för uppföljningen av åtgärdsprogrammet.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten vid grundskolan Lanternan i övrigt uppfyller författningarnas krav inom detta område. Elevernas åtgärdsprogram är sålunda undertecknade av rektorn, det framgår vem som upprättat åtgärdsprogrammet, när det upprättades och när det ska följas upp. Elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses är också beskrivet i elevernas åtgärdsprogram.

Val av ingripande

Skolinspektionen får istället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom en viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Adventum specialpedagogik AB:s verksamhet vid Lanternan uppfyller inte fullt ut författningarnas krav vad gäller betygssättning, plan mot kränkande behandling samt hur ett åtgärdsprogram ska utarbetas och utformas.

Bristen vad gäller att den eller de som beslutar om ett betyg ska signera betygskatalogen är begränsad till att enbart gälla ämnena musik, slöjd samt hem- och konsumentkunskap. Vad gäller övriga ämnen har en undervisande lärare som är legitimerad signerat betygskatalogen.

Skolinspektionen konstaterar att skolans plan mot kränkande behandling saknar en redogörelse av hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Skolans plan mot kränkande behandling är i övrigt utformad enligt författningarnas krav.

De påtalade bristerna gällande åtgärdsprogram avser endast vissa delar av hur ett åtgärdsprogram ska utarbetas och utformas. I övrigt uppfyller huvudmannen författningarnas krav avseende åtgärdsprogram.

Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att bristerna är mindre allvarliga och att det därför finns skäl att tilldela Adventum Specialpedagogik AB en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning ges av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av dokumentation samt intervjuer med lärare och rektorn framgår att undervisningen på skolan bedrivs av lärare på skolan som är legitimerade och behöriga i alla ämnen förutom musik, slöjd samt hem- och konsumentkunskap.

Av intervju med rektorn och förteckning över undervisande lärare framkommer att det på skolan finns tre elevassistenter som, under en mindre del av sin tjänst, även undervisar skolans elever i slöjd samt hem- och konsumentkunskap. Rektorn och lärare har redogjort för hur skolan under de senaste tre åren kontinuerligt gjort ansträngningar för att försöka rekrytera legitimerade och behöriga lärare till dessa ämnen. Inför varje nytt läsår har skolan vidtagit flera åtgärder för att rekrytera legitimerade och behöriga lärare i dessa ämnen. När skolan saknat behöriga lärare i slöjd samt hem- och konsumentkunskap har de tre elevassistenterna getts i uppdrag att undervisa i ämnena. För undervisning i musik är en lärare som genomgår lärarutbildningen anställd på visstid.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § 1 st. skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap. 18 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Undervisningen ska bedrivas av legitimerade och behöriga lärare.

Det framgår av utredningen att det saknas legitimerade och behöriga lärare inom huvudmannens organisation för undervisningen i musik, slöjd samt hem- och konsumentkunskap.

Den undervisande läraren i musik som inte är legitimerad har en anställning som löper på ett år. Skolinspektionen förutsätter att läraren, som genomgår lärarutbildning, är lämplig. Vidare bedömer Skolinspektionen att läraren har en utbildning som i så stor utsträckning som möjligt motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Läraren omfattas därmed av undantaget i 2 kap 18 § första stycket skollagen.

Tre lärare bedriver undervisning i slöjd samt hem- och konsumentkunskap på skolan. Lärarna har samtliga anställningar som elevassistenter men har under de tre senaste åren, när rektorn inte lyckats rekrytera legitimerade och behöriga lärare, även undervisat i slöjd samt hem- och konsumentkunskap. Skolinspektionen förutsätter att lärarna är lämpliga och har en utbildning som i så stor utsträckning som möjligt motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen fortsätter sina ansträngningar att anställa legitimerade och behöriga lärare för samtliga undervisningsämnen.

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har redogjort för skolans timplan. Skolinspektionen har kontrollräknat och funnit att den timplan som tillämpas faller inom de tillåtna undantagen i skolförordningen, det vill säga avvikelser i vissa ämnen som inte överstiger 20 procent. Samtliga elever på skolan har beslut om anpassad studiegång vilket innebär att ingen elev i dagsläget tar del av skolans fullständiga timplan. Skolinspektionen har i ärendet tagit del av grundschema för samtliga årskurser på skolan samt elevernas individuella beslut om anpassad studiegång. Elevernas beslut om anpassad studiegång är individuella beslut, eleverna har olika ämnen borttagna ur sin utbildning. Skolinspektionen kan konstatera att årskursernas grundschema överensstämmer med skolans timplan. Om en elev som inte har anpassad studiegång utan istället följer skolans grundschema skulle skrivas in på skolan är det möjligt för eleven att tillgodogöra sig utbildningens fulla undervisningstid. Vid intervju med elever framkommer att eleverna har fått information om att en elev som kan och vill läsa samtliga ämnen får göra det.

Rättslig reglering

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (10 kap. 5 § skollagen). Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid intervju med elevhälsa, lärare och rektorn framkommer att all personal på skolan anmäler kränkande behandling som de får kännedom om till rektorn. Rektorn anmäler i sin tur händelsen till huvudmannen som skyndsamt startar en utredning och vidtar nödvändiga åtgärder. Elever uppger vid intervjun att personalen agerar när elever utsätts för kränkande behandling och att fallen alltid anmäls och utreds.

Rättslig reglering

Lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldiga att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens sjätte kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Elevhälsa

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Vid intervju med representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att skolan har tillgång till samtliga kompetenser inom elevhälsan. Eleverna genomför hälsobesök några månader efter inskrivningen på skolan. Hälsobesök erbjuds sedan eleverna löpande en gång per år. Eleverna uppger vid sin intervju ha träffat samtliga kompetenser inom elevhälsan förutom skolpsykolog.

Rättslig reglering

För eleverna i grundskolan, ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det

finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (2 kap. 25 § skollagen). Varje elev i grundskolan ska erbjudas minst tre hälsobesök som innefattar allmänna hälsokontroller. Hälsobesöken ska vara jämnt fördelade under skoltiden. (2 kap. 27 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studie- och yrkesvägledning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med personal i elevhälsan, lärare och rektorn framkommer att skolan har tillgång till studie- och yrkesvägledare. Hälften av eleverna anger vid intervjun att de träffat studie- och yrkesvägledaren som gett dem vägledning inför framtida gymnasieval samt att denne hjälpt en av eleverna att hitta en praktikplats. Elevhälsan anger i en skriftlig komplettering att den studie- och yrkesvägledare som skolan anlitat deltar i regelbundna möten med elevhälsan. Vid mötena har elevhälsan möjlighet att ta upp frågor som berör studie- och yrkesvägledarens ansvarsområde.

Rättslig reglering

Elever i grundskolan ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. (2 kap. 29 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredaren Maria Klasson har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Sara Lidegran medverkat.